

СЕНАТОР РОЗКРИВАЄ ФАКТИ ПРО ТЕ, ЯК НАСПРАВДІ ПАРТІЯ «ПРАВО І СПРАВЕДЛИВІСТЬ» ПІДТРИМАЛА ПОВЕРНЕННЯ РОСІЇ В РАДУ ЄВРОПИ [ІНТЕРВ'Ю]

- Варшава, 10.07.2019
- Бартош Свідерський, na:Temat

Польське МЗС, «м'яко кажучи», говорить неправду. Мова йде про гучний випадок, коли партія «Право і справедливість» (ПіС) підтримала відновлення повноправного членства Росії в Раді Європи, та про подальший гучний протест з цього приводу. Сенатор Олександр Поцей, який знає всю закулісну історію справи, розповідає, як усе було насправді.

Деякий час назад на прес-конференції ви звинуватили міністерство закордонних справ у тому, що його представники проголосували за повернення Росії до Ради Європи. В офіційних заявах МЗС стверджує, що це не так. Чи відповідає заява міністерства реальним фактам?

Ні, не відповідає. Міністерство іноземних справ у цьому питанні обмежується лише висловлюваннями, намагаючись використовувати відсутність офіційної інформації для громадськості. Рада Європи складається з двох органів: Комітету міністрів, у якому держави-члени представлені міністрами закордонних справ, і Парламентської асамблеї, в якій країну представляють національні парламентарії.

У 2014 році після анексії Криму Парламентська асамблея прийняла рішення ввести санкції щодо Росії, зокрема, призупинивши право російських парламентаріїв на участь в засіданнях Асамблеї. Комітет міністрів не вводив жодних санкцій, і Росія на рівні міністерств залишилась у Раді Європи. Санкції Парламентської асамблеї збереглися в наступні роки в зв'язку з російською агресією на Донбасі, небажанням Російської Федерації співпрацювати в розслідуванні обстрілу пасажирського літака голландських авіакомпаній і, в цілому, в зв'язку з сумно відомими фактами порушення прав людини в Росії.

На жаль, незважаючи на те, що жодне з вищевказаних обставин не змінилося, під час двох зустрічей у Страсбурзі, а потім у Гельсінкі, МЗС Польщі представило у питаннях східної політики позицію, значно ближчу Росії, ніж найближчі партнери Польщі. У Страсбурзі відбулося голосування, факт проведення якого представники міністерства заперечують.

Голосування з питання повернення Росії до Парламентської асамблеї Ради Європи?

Тут ми маємо справу з політичною хитрістю. Фактично, під час голосування в Асамблеї, на якій польські парламентарії голосували проти, і де вони, на жаль, виявилися в меншості, було оголошено про відновлення членства Російської Федерації в Раді. Але. Є одне велике «але». Попереднє голосування міністрів у Страсбурзі стосувалося таких статутних змін даної організації, які зробили можливим повернення Росії в ПАРЄ.

Позиція польської дипломатії в питанні цих змін відрізнялася від позиції країн Балтії, України, Грузії та навіть Вірменії, яка вважається країною, де проводиться проросійська політика. Росія утрималася від голосування. Саме це голосування підготувало ґрунт для повернення Росії до Парламентської асамблеї. Відтак, нинішнє твердження МЗС про те, що голосування не було не є правдою. Крім того, в Гельсінкі 17 травня відбулася ще одна зустріч з цього приводу за участі міністра закордонних справ Яцека Чапутовіча.

Як такого формального голосування на цій зустрічі не було. Однак п'ять країн: Литва, Латвія й Естонія, а також Україна та Грузія продовжували виступати проти цих змін, які просували найбільші західні країни, і Польща ніяк не підтримала ці п'ять країн, хоча й могла це зробити. Міністерство закордонних справ тепер заперечує свої дії та бездіяльність у цьому питанні.

Воно бреше?

Воно приховує певні факти від загалу. Журналісти запитують, як пан міністр голосував у Гельсінкі, а міністерство відповідає, що голосування не було. Проте голосування було, але в Страсбурзі, в Гельсінкі ж відбулася якась таємна розмова між міністром Чапутовічем і міністром Лавровим і відсутність протесту з вищезазначеного питання.

Якщо ж Ви звинувачуєте глав дипломатії у брехні або, принаймні, в тому, що вони упереджено витлумачили цю ситуацію, то виникає питання, звідки Вам відомо, що діло було саме так?

Скоро мине рік відтоді, як я став головою найбільшої фракції – Європейської народної партії в Парламентській асамблеї Ради Європи. Інформацію про те, як діяло міністерство я отримую в зв'язку з функцією, яку виконую. На чолі найсильнішої фракції я беру участь у роботі Президії Парламентської асамблеї – органу, еквівалентного нашій Президії Сейму.

Голова Асамблеї, Ліліан Морі Паск'є в середньому один раз на місяць зустрічається з керівниками фракцій, і ми обговорюємо найважливіші питання для нашої організації. Я також спілкувався з колегами з країн Балтії й України, і всі вони з жалем повідомили мені про позицію польського МЗС.

Однак представники уряду категорично заперечують: ні, ми не голосували за повернення Росії.

Це вправний політичний трюк. У Страсбурзі вони проголосували за зміни, які призвели безпосередньо до повернення Росії, а в Гельсінкі вони перевтілилися у Пілата та, вмиваючи руки, пожертвували своїми друзями. Крім того, я не бачу жодних наслідків у їхніх висловлюваннях. Навпаки, крім спростувань, з'явилася ще позиція з цього питання, яка послужила аргументом на користь визнання Російської Федерації.

І що це за позиція?

Міністерство закордонних справ заявило, що повернення Росії до Парламентської асамблеї підвищить ефективність і значимість Ради Європи, яка пережила численні кризи, а також допоможе росіянам, але не делегатам, а простим громадянам. І це була думка найбільших прихильників повернення Росії – Франції, Італії, Нідерландів і Німеччини.

Ви не згодні з цим? Дана позиція відповідає цілям Ради Європи: знову дозволити Росії увійти в число його членів, аби полегшити становище її опозиціонерів, які захищають права людини?

Звучить добре, проте це політична фікція. Росія послідовно ігнорує погляди Ради Європи та рішення Європейського суду з прав людини в Страсбурзі. Це стосується Криму та Донбасу, збитого літака, що летів до Малайзії над Україною, жертвами якого стали в основному громадяни Нідерландів. Росія так само поводи́ла себе по відношенню до повернення уламків урядового літака, який зазнав катастрофи під Смоленськом. І, нарешті, у справі про смерть Бориса Немцова. Вона ігнорувала позиції європейських органів.

Це беззаперечні факти. Росія не зробила жодного кроку, який спричинив би зміну оцінки її діяльності. Стверджувати, що це не так, – наївність або трюк, що приховує допущену помилку. З розмов із парламентаріями ПiС мені відомо, що вони також розчарувалися в діях дипломатів з цього питання.

У самій Парламентській асамблеї вони, як і я, і мої колеги з Громадянської платформи, голосували проти цілковитого повернення Росії. Однак спрацювало потужне проросійське лобі, до якого через наївність приєднався польський МЗС пана Чапутовіча. Навіть Вітольд Вашиковський був вражений діями міністерства.

Тобто, Ви не бачите нічого позитивного в цьому рішенні?

Навіть якби я бачив що-небудь позитивне, притому, що логіка в такому рішенні була, але, тим не менш, негативного в ньому більше, ніж позитивного, а політична воля міністерства закордонних справ викликає подив. Протягом багатьох років ми розглядали підтримку країн Балтії, України та Грузії проти незаконних і агресивних дій Російської Федерації в якості основи для захисту довгострокових національних інтересів Польщі.

Після рішення про Вихід Великобританії з ЄС і анти-європейської риторики президента Трампа, на тлі деструктивних, конфронтаційних відносин нашого уряду із західними партнерами, на наших очах відбувається розпад Веймарського трикутника, а захід і південь Європи, ігноруючи позицію Польщі, йдуть на відновлення співпраці з Росією в повній мірі. Російські представники відкрито заявляють, що це перший крок до скасування санкцій.

У цій ситуації відсутність реакції на події в Раді Європи або свідчить про політичну сліпоту, або, що ще сумніше, про значне послаблення авторитету Польщі в Європі. Підриваючи нашу співпрацю із Заходом і особливо з Німеччиною, політика ПiС привела до нашої ізоляції. Настільки ж нерозумними були дії Юзефа Бека в 1938 і 1939 роках.

Однак, Рада Європи менш відома, ніж інституції Європейського Союзу.

Діяльність Євросоюзу спрямована на вирішення економічних питань. Рада Європи займається питаннями співробітництва у правовій, соціальній і культурній галузях. Вона стежить за дотриманням прав людини. Захищає громадян, контролює демократичні механізми.

Звучить гарно, та як це виглядає на практиці?

За необхідності вона втручається. Весь нинішній скандал навколо Росії пов'язаний із побоюванням, що можливість введення санкцій буде втрачена. Рада Європи була заснована в 1949 році. Кожна прийнята держава зобов'язана ратифікувати Європейську конвенцію з прав людини та дотримуватися її положень.

Скасування смертної кари – це заслуга Ради. Вступ інших країн – це важливі етапи розповсюдження принципів демократичної, правової держави. У рамках Ради Європи існують такі відомі інститути, як Європейський суд з прав людини в Страсбурзі або Венеціанська комісія.

Лешек Мочульський звернувся до суду після марних спроб домогтися об'єктивності в справах про люстрацію в національних судах, також до суду зверталися безліч простих громадян, які відчують утиск своїх прав системою правосуддя. Чи впливає Страсбург на верховенство права в Польщі?

Рішення Суду не лише багато що змінювали в окремих випадках, але й вплинули на загальні питання, наприклад, на політику утримання під вартою. Під впливом рішень Страсбурга судові асесори перестали виносити рішення у справах, пов'язаних із використанням попереднього ув'язнення.

Однак серед інститутів, пов'язаних із Радою Європи, полякам найкраще відома Венеціанська комісія?

Комісія є її важливим дорадчим органом, її авторитет розповсюджується навіть на Сполучені Штати, які, зрозуміло, не входять до Ради. Вона робить висновки щодо законодавчих рішень, функціонування закону та демократії в країнах-членах ЄС. Поляки познайомилися з нею ближче, завдяки попередньому голові зовнішньополітичного відомства Вітольду Ващиковському, який особисто запросив її в Польщу.

Ви здійснювали моніторинг виборів у Грузії, Чорногорії та Республіці Білорусь, тепер Ви збираєтеся в Україну. І як Рада Європи оцінює верховенство права в Польщі?

На жаль, ситуація не вселяє оптимізму. Венеціанська комісія найближчим часом представить доповідь про стан демократії та верховенства права в Польщі, і я вже знаю, що він міститиме безліч критики. Разом із Туреччиною, Румунією, Болгарією та Молдовою, Польща опинилася в сумнозвісно відомій групі держав, стосовно яких резолюція Парламентської асамблеї Ради Європи містила заклик до повного дотримання принципів законності.

А нещодавно ми були взірцем демократії?

Лорд Річард Балф, доповідач звіту про діяльність омбудсменів, закликав TVP (прим. перекладача: польська державна телекомпанія) відкликати свій позов проти Адама Боднара, уповноваженого з прав людини, який осмілився висловитися на тему ненависницької риторики в репортажах громадського телеканалу.

Як Ви це оцінюєте?

Мені соромно, що польський уряд є об'єктом такої критики. В голові не вкладається, що в Польщі намагаються змусити замовкнути уповноваженого з прав людини.

Чи погіршується думка про верховенство права в Польщі?

Теперішня правляча еліта зруйнувала імідж Польщі як країни, яка 30 років була лідером у регіоні відносно дотримання демократичних стандартів. Я є представником поляків, які не згодні з такою деградацією. Моя роль полягає в тому, аби довести, що проблема не в Польщі, а в її нинішньому уряді. Росіяни, азербайджанці чи жителі інших країн, де не чути голос опозиції, знаходяться в гіршому становищі. У них немає опозиції.

Джерело: na:Temat

<https://natemat.pl/278329,senator-ujawnia-jak-pis-poparl-powrot-rosji-do-rady-europy>

Оригінальна назва: «Senator ujawnia, jak to naprawdę było z tym, że PiS poparł powrót Rosji do Rady Europy [WYWIAD]»